

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative study) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary study) ในการทำความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสตามหลักจิตวิทยาและในทัศนะของพระพุทธศาสนาและใช้วิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology study)^๑ ในการค้นหาความรู้เชิงประสบการณ์โดยตรงจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ชีวิตคู่กับชาวต่างชาติได้อย่างยั่งยืนและมีความมั่นคงมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวิจัยเอกสารโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสตามหลักจิตวิทยาและในทัศนะของพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรส

ขั้นตอนที่ ๒ การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้นภาคสนามจากผู้ให้ข้อมูลที่สามารถรักษาสมดุลความมั่นคงและความยั่งยืนของการครองเรือนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)^๒ เกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยกับชาวต่างชาติใน ๖ ประเด็น คือ

๑. สภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรม
๒. ปัญหา/อุปสรรคของการสมรสข้ามวัฒนธรรม
๓. ผลกระทบของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยที่มีต่อสถาบันครอบครัวสังคมและวัฒนธรรมไทย
๔. แนวทางในการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของคู่สมรสข้ามวัฒนธรรม
๕. องค์ประกอบของการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติ
๖. แนวทางในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติ

ขั้นตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ ๑ และ ๒ ในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสตามหลักจิตวิทยาและในทัศนะของพระพุทธศาสนาและการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อนำไปสังเคราะห์เป็นพุทธรูขีในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติ

^๑ ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *ดุขกฏีนิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุขกฏีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

^๒ มยุรา ไกรกริ่ง, “ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖).

ขั้นตอนที่ ๔ สรุปผลการวิจัยและอภิปรายพุทธจิตวิทยาในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติพร้อมทั้งเสนอข้อแนะนำ

จากขั้นตอนการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมีรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยโดยแยกเป็นการดำเนินการวิจัยทั้งในการเอกสารและการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาดังนั้น

๓.๑ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร

ในการวิจัยภาคเอกสาร (documentary study) ได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎีดังต่อไปนี้

(๑) แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสตามหลักจิตวิทยาโดยศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรส

๑) แนวคิดการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของเซรง (Tseng)^๓

๒) แนวคิดคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตสมรสของลูอิสและสเปนเนียร์ (Lewis and Spanier)^๔

๓) แนวคิดองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตสมรสเบอร์ (Burr)^๕

๔) ทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม (Theory of social support)^๖

๕) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

จากนั้นสรุปเรียบเรียงเพื่อนำไปวิเคราะห์หาความหมายองค์ประกอบและการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสตามหลักจิตวิทยาและสังเคราะห์เป็นพุทธจิตวิทยาในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติต่อไป

(๒) แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสในพระพุทธศาสนาโดยทำการศึกษาหลักพุทธธรรมที่มีความเกี่ยวข้องได้แก่ หลักสมชิวิธรรม^๗ โดยรวบรวมจากเอกสารชั้นปฐมภูมิได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและเอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ วรรณคดี งานวิจัยงานวิทยานิพนธ์ งานหนังสือและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสรุปเรียบเรียงเพื่อนำไปวิเคราะห์หาความหมายองค์ประกอบและสังเคราะห์เป็นพุทธวิธีในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติต่อไป

^๓ Tseng, W.S. Cultural and Mental-Health Issue and Their Relevance to Korea : Adjustment of Political Separated Families, Trans cultural, Immigrants, Foreign Worker, Intermarried Couple and Mixed-Ethnic Children, *World Cultural Psychiatry Research Review*, 7(1) (2012, June) : 9-17.

^๔ Lewis, R.A. and G.B. Spanier. *Contemporary theories about the family. Therizing about the Quality and stability of marriage*. In W.R. Burr et al (eds), (New York : The Free Press, 1979), p.19.

^๕ Bahr, S.J. *Family Interaction*, (New York : Publishing Company, 1986), p.67.

^๖ จูไรรัตน์ เสนพงศ์, “ความสัมพันธ์ระหว่างแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของมารดาสัมพันธ์ภาพระหว่างบิดามารดากับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กวัยก่อนเรียน”, *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๓).

^๗ อ.อรรถก. (ไทย) ๒๓/๑๔๔/๒๘๙.

๓.๒ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา

ในส่วนของการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology study)^๔ ผู้วิจัยได้เน้นการค้นหาคำรู้ที่เป็นความจริงจากแหล่งข้อมูลโดยให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจเนื้อหาภาคประสบการณ์อย่างเป็นองค์รวม โดยมุ่งศึกษาการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของผู้ที่สามารถครองชีวิตคู่ได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงด้วย แนวทางการศึกษาในลักษณะดังกล่าวนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ของการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทย จังหวัดบุรีรัมย์กับชาวต่างชาติเพื่อสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ในการเข้าใจและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างดีงามในการสมรสข้ามวัฒนธรรมโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยามุ่งเน้นการทำความเข้าใจการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติ กล่าวคือ ทำให้เข้าใจสภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมปัญหา/อุปสรรคของการสมรสข้ามวัฒนธรรม รวมทั้งผลกระทบของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยที่มีต่อสถาบันครอบครัวสังคมและวัฒนธรรมไทยและแนวทางในการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของคู่สมรสข้ามวัฒนธรรมพร้อมทั้งองค์ประกอบของการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติ เพื่อจะเป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติ

สำหรับเกณฑ์ในการออกแบบจำนวนผู้ให้ข้อมูลนั้นพบว่า ๓-๓๐ คน สำหรับจำนวนผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากจำนวนผู้ให้ข้อมูลขึ้นอยู่กับสิ่งที่ต้องการศึกษา ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลขั้นต่ำ ๖ คนและจะเพิ่มจำนวนขึ้นหากข้อมูลยังไม่อิ่มตัวโดยเลือกศึกษาปรากฏการณ์จากบุคคลที่มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ดังนี้

๑. เป็นผู้หญิงไทยที่ใช้ชีวิตคู่กับชาวต่างชาติอาจแต่งงานหรือไม่แต่งงาน
๒. อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์
๓. มีการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันกับสามีต่างชาติไม่น้อยกว่า ๕ ปีขึ้นไปและยังครองชีวิตคู่กันจนกระทั่งปัจจุบัน
๔. มีความยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)^๕ ได้ทำการจัดบันทึกข้อมูลภาคสนามและบันทึกเทปขณะทำการสัมภาษณ์โดยมีการเตรียมเครื่องมือต่างๆ ดังนี้

- (๑) แนวคำถามสำหรับผู้วิจัยประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ๑) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ อายุ เพศ ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรส จำนวนปีของการ

^๔ ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *ดุชนิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุชนิพนธ์*, (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

^๕ มยุรา ไกรกริ่ง, “ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖).

สมรส การศึกษา จำนวนบุตร อาชีพ ๒) แนวคำถามปลายเปิดในการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นแนวคำถามกว้างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว สภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรม ปัญหา/อุปสรรคของการสมรสข้ามวัฒนธรรม ผลกระทบของการสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยที่มีต่อสถาบันครอบครัวสังคมและวัฒนธรรมไทย แนวทางในการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของคู่สมรสข้ามวัฒนธรรม องค์ประกอบของการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติและแนวทางในการสร้างความมั่นคงในชีวิตสมรสของสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติดังปรากฏในภาคผนวก ก.

(๒) แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อบันทึกสภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้องในการสัมภาษณ์ได้แก่ บรรยากาศสถานที่สิ่งแวดล้อมเหตุการณ์และข้อมูลอื่นๆ ที่ได้จากการสังเกตในขณะที่ทำการสัมภาษณ์

(๓) อุปกรณ์ประกอบการเก็บข้อมูลได้แก่เครื่องบันทึกเสียง ๑ เครื่อง ปากกาและสมุดบันทึก^{๑๐}

๓.๒.๓ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้เป็น ๓ ขั้นตอนดังนี้

(๑) ขั้นตอนการเตรียมเก็บข้อมูล

ขั้นตอนแรกเป็นการเตรียมการจัดเก็บข้อมูลทั้งในด้านการเตรียมความรู้และทักษะให้กับผู้วิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ก่อนดำเนินการวิจัยในภาคสนามทำการส่งแบบสอบถามเบื้องต้นทางไปรษณีย์ให้กับผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๖ ท่านให้ตอบโดยไม่ได้ทำการกำหนดเวลาทั้งนี้เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้มีเวลาคิดทบทวนและเขียนบรรยายคำตอบได้อย่างเต็มที่ทั้งนี้ก่อนการลงสนามวิจัย ผู้วิจัยติดต่อประสานแจ้งความคืบหน้าของขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลทราบเป็นระยะเพื่อเป็นสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจให้กับผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละราย^{๑๑}

ในการเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยเดินทางลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเองเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ถึง ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลในแต่ละรายที่ปฏิบัติงานหรือทำงานอยู่ในภาคต่างๆ ของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงวางแผนการใช้เส้นทางและการใช้เวลาเก็บข้อมูลให้เหมาะสมด้วยการติดต่อก่อนนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนโดยยึดเวลาที่ผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนสะดวกที่จะให้ข้อมูลเป็นหลักแสดงระยะเวลาของการลงพื้นที่

(๒) ขั้นตอนการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลและทำการนัดหมาย

คัดเลือกแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยจากคำแนะนำญาติพี่น้องเพื่อนหรือคนรู้จักที่ให้ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะขออนุญาตก่อนเข้าไปสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลเป็นสตรีไทยที่สมรสหรือใช้ชีวิตคู่

^{๑๐} มยุรา ไกรกริ่ง, “ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖).

^{๑๑} ธรรมนันท์กา แจ่มสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มิจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, คุษณินพนธ์วิทยาศาสตร์คุษณินบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

ร่วมกับชาวต่างชาติและอาศัยในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๖ คนโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)^{๑๒}

หลังจากคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยการพบปะพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์เพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ให้ข้อมูลจากนั้นจึงนัดกันสัมภาษณ์

ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนการสัมภาษณ์ขออนุญาตบันทึกเสียงพร้อมจดบันทึกและชี้แจงจรรยาบรรณในการวิจัยในเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ให้ข้อมูลและให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และถูกต้อง โดยผู้วิจัยใช้นามสมมติทั้งนี้เพื่อเป็นการเคารพสิทธิของผู้ให้ข้อมูล

(๓) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล ๔ เทคนิค ดังนี้

๑) การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีแนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยลักษณะแนวคำถามเป็นคำปลายเปิดนอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้คำถามอื่นๆ นอกจากที่เตรียมไว้แล้วกรณีพบว่ามีประเด็นอื่นที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลเป็นการเจาะลึกประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยสนใจโดยเริ่มจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (In formal interview)^{๑๓} ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเป็นเครื่องมืออันดับแรกที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อทำความรู้จักคุ้นเคยและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้ให้ข้อมูลในช่วงแรกของการสัมภาษณ์เป็นการพูดถึงประวัติส่วนตัวและเรื่องทั่วไปและในระหว่างสนทนาก็มีการสังเกตร่วมด้วยเพื่อสังเกตพฤติกรรมและความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวและหลังจากที่สร้างความรู้จักและคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview)^{๑๔} โดยมีแนวคำถามเชิงกึ่งโครงสร้างเป็นลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อได้รับทราบถึงความเป็นมาและเหตุผลของสตรีไทยที่เลือกคู่ครองกับชาวต่างชาติความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกันและมีผลกระทบต่อครอบครัวชุมชนสังคม ผู้วิจัยยังใช้คำถามอื่นๆ นอกเหนือจากที่เตรียมไว้แล้วถามกรณีศึกษาเพิ่มเติม เมื่อพบว่ามีประเด็นอื่นที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้งที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในแต่ละประเด็นให้ครบถ้วน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ทำการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อน

^{๑๒} ธรรมนันท์กาศ แจ่มสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *ดุชนิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุชนิพนธ์จิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐.

^{๑๔} มยุรา ไกรกริ่ง, “ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖).

เริ่มทำการบันทึกและอธิบายถึงความจำเป็นในการบันทึกเสียงพร้อมเก็บรักษาไว้เป็นความลับของผู้ให้ข้อมูลนำข้อมูลกลับไปบันทึกข้อความและทำการวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

๒) การสังเกต^{๑๕}

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ที่ศึกษาสังเกตระหว่างการสัมภาษณ์ที่พบเห็นเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลที่ให้โดยสังเกตลักษณะท่าทางการแสดงสีหน้าน้ำเสียงคำพูดและปฏิกิริยาต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลในขณะที่ให้สัมภาษณ์ตลอดจนบรรยากาศของการสัมภาษณ์ เพื่อเข้าใจประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์และจดบันทึกเหตุการณ์และรายละเอียดที่ได้จากการสังเกตเพื่อนำมาอธิบายประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๓) การจดบันทึก (note taking)

ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึก ๒ ชนิดคือ บันทึกย่อและบันทึกฉบับสมบูรณ์^{๑๖} โดยใช้บันทึกย่อในการเก็บข้อมูลเฉพาะประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละเหตุการณ์อย่างย่อๆ เลือกบันทึกเฉพาะถ้อยคำที่สำคัญหัวข้อหรือตัวเลขแล้วนำบันทึกย่อมาเรียบเรียงใหม่เป็นบันทึกฉบับสมบูรณ์ให้เสร็จก่อนการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป ในบันทึกจะมีการแบ่งแยกระหว่างส่วนที่เป็นข้อมูลและความเห็นของผู้วิจัยโดยการบรรยายเหตุการณ์ก่อนที่จะใส่ความเห็นวิเคราะห์หรือสรุป

๔) การบันทึกเสียง (Voice recording)^{๑๗}

ในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้งที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในแต่ละประเด็นให้ครบถ้วน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ทำการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนเริ่มทำการบันทึกและอธิบายถึงความจำเป็นในการบันทึกเสียงพร้อมเก็บรักษาไว้เป็นความลับของผู้ให้ข้อมูลนำข้อมูลกลับไปบันทึกข้อความและทำการวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

๓.๒.๔ การประเมินความถูกต้องและเชื่อถือได้ของงานวิจัย

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความถูกต้องและเชื่อถือได้ของงานวิจัย จึงออกแบบกระบวนการวิจัยให้มีความน่าเชื่อถือทั้งในส่วนของการศึกษาในภาคเอกสารและการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาตลอดจนในส่วนของการเก็บข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาก็ได้รับการตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ตามแนวทางของโคไลซี (Colaizzi)^{๑๘} เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือได้อย่างแท้จริงตลอดระยะเวลาของการวิจัยจะได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ได้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพอย่างแท้จริง

^{๑๕} มยุรา ไกรกริ่ง, “ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖).

^{๑๖} สุภากร จันทวานิช, การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๔๓.

^{๑๗} ธรรมนันท์กา แจ่มสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

^{๑๘} Colaizzi P. Psychological research as the Phenomenologist views it. In *Existential – Phenomenological Alternatives for Psychology* (Valle R. & King M. eds), Oxford University Press, London 1978: 48-71.

ผู้วิจัยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่เก็บมีความถูกต้อง ดังนั้นในขั้นตอนการเก็บข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอนและมีการออกแบบการประเมินความถูกต้องและเชื่อถือได้ของงานวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

(๑) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสียงสัมภาษณ์มาถอดเทปด้วยตนเองและมีการทดสอบความถูกต้อง จากการเปิดฟังเสียงซ้ำอีกครั้งหนึ่งหากมีส่วนใดไม่ชัดเจนจะถามย้อนกลับผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้งเพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

(๒) ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ทุกครั้ง ผู้วิจัยแนะนำวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดแรงจูงใจที่จะให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างไม่ปิดบังเพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคมในวงกว้าง

(๓) ผู้วิจัยเริ่มการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (In formalin terview)^{๑๙} เป็นเครื่องมืออันดับแรกที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เพื่อทำความรู้จักคุ้นเคยและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ให้ข้อมูลในช่วงแรกของการสัมภาษณ์เป็นการพูดถึงประวัติส่วนตัวและเรื่องทั่วไป และในระหว่างการสนทนาก็มีการสังเกตร่วมด้วยเพื่อสังเกตพฤติกรรมและความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวและหลังจากที่สร้างความรู้จักและคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depthin terview)^{๒๐} ทั้งนี้ต้องใช้การสังเกตร่วมกับการเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้อง

(๔) ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลเป็นระยะและนำข้อมูลที่ได้กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อ่าน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

(๕) นำข้อมูลดังกล่าวให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยให้คำวิจารณ์และประเมินข้อค้นพบการตีความและข้อสรุปโดยจะมีการตรวจสอบข้อมูลและตีความข้อสรุป โดยการเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีการสร้าง ความมั่นคงในชีวิตสมรสทั้งในหลักจิตวิทยาและพระพุทธศาสนามีการขอความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้มีการอธิบายเกี่ยวกับการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญวิธีดำเนินการวิจัยเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยไว้อย่างละเอียดชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจขั้นตอนการวิจัยอย่างกระจ่างและนำผลการวิจัยไปใช้กับประชากรกลุ่มอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกับการศึกษาในครั้งนี้ต่อไป

๓.๒.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยา

เมื่อได้ข้อมูลจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วจะนำมาวิเคราะห์และตีความตามแนวทางของโคลิซี (Colaizzi)^{๒๑} เนื่องด้วยมีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางและมีจุดเด่นคือการนำข้อมูลที่ได้กลับไปยืนยันความถูกต้องกับประสบการณ์ที่เป็นจริงของผู้ให้ข้อมูลโดยมีวิธีการดังนี้

^{๑๙} มยุรา ไกรกริ่ง, “ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๖).

^{๒๐} ธรรมนันท์กาน้ำแจ้ว, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, คุษณินพนธ์วิทยาศาสตร์คุษณินบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

^{๒๑} Colaizzi P. Psychological research as the Phenomenologist views it. In *Existential - Phenomenological Alternatives for Psychology* (Valle R. & KingM. eds), Oxford University Press, London 1978: 48-71.

(๑) หลังจากทำการถอดเทปออกมาเป็นตัวอักษรแล้วทำการอ่านบทสัมภาษณ์ซ้ำๆ เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกของประสบการณ์ในการสมรสข้ามวัฒนธรรมของผู้ให้ข้อมูล

(๒) สกัดประโยคที่สำคัญ (Significant statement) ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับปรากฏการณ์นี้

(๓) กำหนดความหมาย (Formulate Meaning) ให้กับประโยคที่สำคัญเหล่านั้นโดยคำนึงถึงความหมายที่ซ่อนอยู่ของปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษา

(๔) ทำการจัดกลุ่มข้อมูลโดยการนำประโยคที่มีความหมายคล้ายกันมาจัดกลุ่มเป็นแต่ละประเด็นสำคัญ (Theme clusters)

(๕) สร้างข้อสรุปจากการเชื่อมโยงประเด็นที่สำคัญที่ได้และนำข้อสรุปที่ได้มาขยายความเชื่อมโยงให้เห็นเป็นภาพรวมเขียนเป็นคำอธิบายโดยละเอียดโดยใช้คำพูดของผู้ให้ข้อมูลมาเป็นตัวอย่างเพื่อแสดงว่าข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้

(๖) นำข้อสรุปที่ได้กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

(๗) หากมีประเด็นเพิ่มเติมผู้วิจัยจะนำประเด็นเหล่านี้มาวิเคราะห์เพิ่มเติมและปรับแก้ข้อสรุปให้มีความครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น^{๒๒}

เรื่องราวประสบการณ์ในการสร้างความมั่นคงของครอบครัวชาวไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติของผู้ให้ข้อมูลทั้ง ๖ รายโดยย่อมีดังต่อไปนี้

เพื่อการตอบปัญหาการวิจัยในครั้งนี้จึงนำไปสู่การสัมภาษณ์เชิงลึกกับสตรีไทยจังหวัดบุรีรัมย์ที่สมรสกับชาวต่างชาติจำนวน ๖ ราย โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตผ่านการเล่าเรื่องตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ตีความจากบทสัมภาษณ์และสรุปข้อมูลสำคัญจากบทสนทนาโดยใช้นามสมมติ เพื่อเป็นการเคารพสิทธิของผู้ให้สัมภาษณ์และเป็นการรักษาสัญญาที่ผู้วิจัยได้ให้ไว้กับผู้ให้ข้อมูลคือการนำข้อมูลที่ได้กลับไปยืนยันความถูกต้องกับประสบการณ์ที่เป็นจริงของผู้ให้ข้อมูลโดยมีวิธีการดังนี้

(๑) หลังจากทำการถอดเทปบทสัมภาษณ์ออกมาเป็นตัวอักษร^{๒๓} แล้วอ่านบทสัมภาษณ์ซ้ำๆ เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกของประสบการณ์ในการเผชิญวิกฤตของผู้ให้ข้อมูล

^{๒๒} ธรรมนันท์กา แจ่มสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครุผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *ดุชนิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุชนิพนธ์จิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

^{๒๓} เอกสารจากการถอดเทปได้ถูกเก็บไว้ที่ผู้วิจัยและไม่ได้เผยแพร่

(๒) สกัตประโยคที่สำคัญ (significant statement)^{๒๔} ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับปรากฏการณ์นี้ ดังตัวอย่างในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ : ตัวอย่างการสกัตประโยคที่สำคัญ

ประโยคที่สำคัญ (significant statements)	หมายเลขเอกสาร ถอดเสียง	หน้า	บรรทัด
“เราไม่เคยรู้จักฝรั่งเราก็บอกเราไม่เอาเราตอนแรกก็ปฏิเสธไปแต่พอสุดท้ายเป็นไงพระอาจารย์บ้าน ๓ หลังจะถุกยึดก็เลยพี่สาวบอกว่าแต่งไปเถอะถ้าเขามาแบบถุกต้องก็เลยถ้างั้นเรายอมแต่งในตอนนั้นเขาก็มาสู่ขอเขาก็กลับจากเมืองนอกทันทีพอเราบอกกับเพื่อนว่าเราจะแต่งงานตอนนั้นสินสอดเกือบสองล้านทองสามสิบบาทมันสามารถทำให้เรามีอิสระในการเป็นหนี้ของพ่อแม่กับพี่น้องเราในตอนนั้นมันก็เลยจำเป็นมีสภาวะความจำเป็น”	(ฟ้า)	๑๑๔	๒๓ – ๒๗
“ปัญหาชีวิตเรื่องครอบครัวคือเป็นหนี้สินและก็มีเสียชีวิตมีหนี้สินเยอะเลยลูกอีกสองคนก็เลยตัดสินใจหาเงินมาใช้หนี้ก็คือสาเหตุแต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติช่วยเหลือเรา”	(ณิ)	๑๒๙	๖ – ๘
“แล้วเรารู้จักกันแล้วเราก็คูกันแพลนก็อยากหาแฟนเป็นคนไทยอยู่แล้วเพราะเขาเคยได้ประวัติว่าคนไทยดีอย่างนั้นคืออย่างนี้เป็นแม่บ้านแม่เรือนดีเราก็คูกันเราก็อเคเขาก็ถามว่าอยากไปทำงานที่ต่างประเทศไหมแกบอกแกไม่รำรวยอะไรเป็นคนธรรมดาเหมือนเราๆ นี่แหละค่ะเพียงแต่ถ้ามีการมีงานทำเราก็ตัดสินใจถ้าเกิดเราอยู่ที่นี่เรามีชีวิตอย่างนี้นะมีลูกเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบก็โอเคก็ดีสำหรับเราที่เราจะไปจะไปข้างหน้าไปหาโอกาสที่ดีกว่า”	(พลอย)	๑๓๒	๑๐ – ๑๕
“ก็เริ่มจากสามีหนูต้องไปทำงานต่างประเทศเขาก็ต้องทิ้งเราไว้ที่เมืองไทยกับลูกที่นี้การทำงานอาชีพของแกนั้นต้องเจอคนมากมายแล้วก็ผู้หญิงเยอะแต่หนูก็ไม่เคยห่วงแกเรื่องนี้เพราะว่าคิดว่าเป็นการเป็นพฤติกรรมที่แกเสมอต้นเสมอปลายไปตลอดเวลาให้เราไวใจพอเราไวใจเสร็จแล้วเราก็อเคเลยที่นี้โดยพฤติกรรมของเขาเองด้วย	(ติวเตอร์)	๑๒๒	๒ – ๖

^{๒๔} ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *ดุขภูณินพนธวิทยาสตรดุขภูณินบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยครันครันทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

ตารางที่ ๓.๑ : ตัวอย่างการสกัดประโยคที่สำคัญ (ต่อ)

ประโยคที่สำคัญ (significant statements)	หมายเลขเอกสาร ถอดเสียง	หน้า	บรรทัด
ทำให้เราไว้วางใจพอไว้วางใจเสร็จก็เชื่อแล้วเมื่อรักก็ไม่ต้องมาทำให้เสียใจแกก็มองเราเหมือนกันว่าเราก็มองพื้นฐานชีวิตไม่เคยมีอะไรก็ดูแต่พูดแล้วแกก็หนูมีคนเพื่อนเยอะแต่ว่ามันก็เป็นเพื่อนที่มาพบปะสนุกสนานเป็นกันไม่เล่นไม่อะไรด้วยก็เลยคิดว่าน่าจะเป็นความซื่อสัตย์พอเชื่อใจก็คือเขาดูแลทุกอย่างดีไม่มีอะไรเคยบกพร่องมันก็ทำให้หนูเต็มอ้อมและไม่มีอะไรต้องกังวลกับเขาเขาก็ดูแลทั้งหนูเอง ครอบครัวหนูบางครั้งก็ส่งเงินให้พ่อแม่”			
“เขาเป็นอย่างชาวต่างชาติมีความรับผิดชอบมากกว่ามากกว่าผู้ชายไทยเพราะเราเคยผ่านการแต่งงานกันผู้ชายไทยสู้ฝรั่งไม่ได้หรอกจะมีความรับผิดชอบทุกอย่างเขาให้เป็นเงินเงินเดือนปลูกบ้านให้มีบ้านมีช่องอยู่ใครจะไม่มีบ้านอยู่ล่ะแล้วความรักความรักก็รักกันลูกก็รักก็เข้าใจต่างคนต่างรักกันแล้วเขามีความเชื่อเรื่องศาสนาเราเขาชอบศาสนาพุทธเรามากกว่าเพราะเหตุผลใดคือศาสนาพุทธเขาไม่บังคับอย่างมุสลิมเขาไม่ชอบเลยในเรื่องของศีลธรรมศีล๕เขาเข้าใจเขาไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่ไม่เล่นชู้ใช้ได้ทุกอย่าง”	(ดวง)	๑๒๗	๒ – ๖
“ในเรื่องหลักศาสนาเห็นแกมีการมีงานก็เอากับข้าวไปวัดแล้วเจ้าตัวนับถือศาสนาอะไรไม่รู้เห็นแกไปทั่วหมดแต่ไม่ได้เคร่งอะไรพระผ่านหน้าบ้านแกก็ใส่บาตรเขาเข้าใจในเรื่องหลักศีล ๕ บอกว่าเขาไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่อย่างนี้ก็แสดงว่าเขาอยู่ในหลักศีล๕อยู่แล้วเห็นแกใส่บาตรเรื่อยๆอยู่แล้วจำปีเป็นคนธรรมดาธรรมดาไม่อยู่แล้วไม่เที่ยวนอกใจไม่แกไปเที่ยวกับพวกญาติพี่น้องแล้วเวลาเราทำบุญเขา เขาก็อนุโมทนาไปด้วย”	(จำปี)	๑๒๘	๒๖ – ๓๑

(๓) กำหนดความหมาย (formulate Meaning)^{๒๕} ให้กับประโยคที่สำคัญเหล่านั้นโดยคำนึงถึงความหมายที่ซ่อนอยู่ของปรากฏการณ์ที่ศึกษาดังตัวอย่างในตารางที่ ๓.๒

^{๒๕} ธรรมนันทิกา แจ่มสวาง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *ดุชนิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุชนิพนธ์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

ตารางที่ ๓.๒ : ตัวอย่างการกำหนดความหมายให้กับประโยคที่สำคัญ

ประโยคที่สำคัญ (significant statements)	ความหมาย (formulate Meaning)
“เราไม่เคยรู้จักฝรั่งเราก็บอกเราไม่เอาเราตอนแรกก็ปฏิเสธไปแต่พอสุดท้ายเป็นไงพระอาจารย์บ้าน ๓ หลังจะถูกยึดก็เลยพี่สาวบอกว่าแต่งไปเถอะถ้าเขาแบบถูกต้องก็เลยถ้างั้นเรายอมแต่งในตอนนั้นเขาก็มาสู่ขอเขากลับจากเมืองนอกทันที พอเราบอกกับเพื่อนว่าเราจะแต่งงาน ตอนนั้นสินสอดเกือบสองล้าน ทองสามสิบบาทมันสามารถทำให้เรามีอิสระในการเป็นหนี้ของพ่อแม่กับพี่น้องเรา ในตอนนั้น มันก็เลยจำเป็น มีภาวะความจำเป็น” (เอกสารถอดเสียงหมายเลข ๑, หน้า ๑๑๔,บรรทัดที่ ๒๓-๒๗)	มีปัญหาเรื่องหนี้สินเธอจึงตัดสินใจแต่งงานกับชาวต่างชาติเพื่อเอามาใช้หนี้ของพ่อแม่พี่น้องและบ้านที่ถูกยึด เลยมีความจำเป็นต้องแต่งงานกับชาวต่างชาติ
“ปัญหาชีวิตเรื่องครอบครัวคือเป็นหนี้สินและก็มีเสียชีวิตมีหนี้สินเยอะเลี้ยงลูกอีกสองคนก็เลยตัดสินใจหาเงินมาใช้หนี้ก็คือสาเหตุแต่งงานข้ามวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติช่วยเหลือเรา” (เอกสารถอดเสียงหมายเลข ๕, หน้า ๑๒๙, บรรทัดที่ ๖-๘)	ประสบปัญหาชีวิตคือสามีคนไทยเสียชีวิตลงและมีหนี้สินจำนวนมาก เธอจึงมีความจำเป็นต้องตัดสินใจหาเงินมาใช้หนี้ด้วยการแต่งงานกับชาวต่างชาติ
“แล้วเรารู้จักกันแล้วเราก็คุยกันแฟนก็อยากหาแฟนเป็นคนไทยอยู่แล้วเพราะเขาเคยได้ประวัติว่าคนไทยดีอย่างนั้นตัวอย่างนี้เป็นแม่บ้านแม่เรือนดีเราก็คุยกันเราก็โอเคเขาก็ถามว่าอยากไปทำงานที่ต่างประเทศไหมแกบอกแกไม่รู้ว่าอะไรเป็นคนธรรมดาเหมือนเราๆ นี่แหละค่ะเพียงแต่ว่ามีการมีงานทำให้เรารู้สึกดีถ้าเกิดเราอยู่นี้เรามีชีวิตอย่างนั้นนะ มีลูกเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบก็โอเคก็ดีสำหรับเรา ที่เราจะไป จะไปข้างหน้าไปหาโอกาสที่ดีกว่า” (เอกสารถอดเสียงหมายเลข ๖, หน้า ๑๓๒, บรรทัดที่ ๑๐-๑๕)	สามีของเธอรู้จักลักษณะของหญิงไทยจากเพื่อนของเขาวว่าผู้หญิงไทยเป็นแม่บ้านแม่ศรีเรือนเอาใจใส่และดูแลครอบครัวทำให้สามีเธอสนใจจึงได้รู้จักกันคุยกันเธอจึงถูกชักชวนไปทำงานต่างประเทศเธอคิดว่าไปทำงานต่างประเทศมีโอกาสดีกว่า
“ก็เริ่มจากสามีหนูต้องไปทำงานต่างประเทศเขาก็ต้องทิ้งเราไว้ที่เมืองไทยกับบุตรที่นี้การทำงานอาชีพของแกณะต้องเจอคนมากมายแล้วก็ผู้หญิงเยอะแต่หนูก็ไม่เคยห่วงแกเรื่องนี้เพราะว่าคิดว่าเป็นการเป็นพฤติกรรมที่แกสมอบันเสมอบลายไปตลอดเวลาให้เราไว้ใจพอเราไว้ใจเสร็จแล้วเราก็เชื่อเลยที่นี้ โดยพฤติกรรมของเขาเองด้วยทำให้เราไว้ใจพอไว้ใจเสร็จ ก็เชื่อแล้วเมื่อรักก็ไม่ต้องมาทำให้เสียใจ แกก็มองเราเหมือนกันว่าเราก็มองพื้นฐานชีวิตไม่	คนดี นิสัยดี มีความรับผิดชอบ ทำงานเก่งจริงใจ

ตารางที่ ๓.๒ : ตัวอย่างการกำหนดความหมายให้กับประโยคที่สำคัญ (ต่อ)

ประโยคที่สำคัญ (significant statements)	ความหมาย (formulate Meaning)
เคยมีอะไรก็ดูแต่พูดแล้วแกก็หนูมีคนเพื่อนเยอะ แต่วามันก็เป็นเพื่อนที่มาพบปะสนุกสนานเป็นกันไม่เล่นไม่อะไรด้วยก็เลยคิดว่าน่าจะเป็นความซื่อสัตย์พอเชื่อใจ ก็คือเขาดูแลทุกอย่างดีไม่มีอะไรเคยบกพร่องมันก็ทำให้หนูเต็มอิมและไม่มีอะไรต้องกังวลกับเขา เขาก็ดูแลทั้งหนูเองครอบครัวหนูบางครั้งก็ส่งเงินให้พ่อแม่”(เอกสารถอดเสียงหมายเลข ๒, หน้า ๑๒๒, บรรทัดที่ ๒-๖)	
“เขาเป็นอย่างชาวต่างชาติมีความรับผิดชอบมากกว่ามากกว่าผู้ชายไทยเพราะเราเคยผ่านการสมรสกันผู้ชายไทยสู้ฝรั่งไม่ได้หรอกจะมีความรับผิดชอบทุกอย่าง เขาให้เป็นเงินเงินเดือนปลูกบ้านให้มีบ้านมีช่องอยู่ใครจะไม่มีบ้านอยู่ละแล้วความรักความรักก็รักกันลูกก็รักก็เข้าใจต่างคนต่างรักกันแล้วเขามีความเชื่อเรื่องศาสนาเราเขาชอบศาสนาพุทธเรามากกว่าเพราะเหตุผลใดคือศาสนาพุทธเขาไม่บังคับอย่างมุสลิมเขาไม่ชอบเลยในเรื่องของศีลธรรม ศีล ๕ เขาเข้าใจ เขาไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่ไม่เล่นซู้ใช้ได้ดีทุกอย่าง”(เอกสารถอดเสียงหมายเลข ๓, หน้า ๑๒๘, บรรทัดที่ ๒-๖)	สามีของเธอเป็นคนดีมีความรับผิดชอบทำงานเก่งมีความซื่อสัตย์จริงใจเขาไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่และเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาศาสนาเกี่ยวกับหลักศีลชอบเข้าวัดทำบุญตักบาตร ปฏิบัติบูชา
“ในเรื่องหลักศาสนาเห็นแกมีการมีงานก็เอากับข้าวไปวัดแล้วเจ้าตัวนับถือศาสนาอะไรไม่รู้เห็นแกไปทั้งหมดแต่ไม่ได้เคร่งอะไรพระผ่านหน้าบ้านแกก็ใส่บาตรเขาเข้าใจในเรื่องหลักศีล ๕ บอกว่าเขาไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่อย่างนี้ก็แสดงว่าเขาอยู่ในหลักศีล ๕ อยู่แล้วเห็นแกใส่บาตรเรื่อยๆ อยู่แล้วจำปีเป็นคนธรรมะธรรมโมอยู่แล้วไม่เที่ยวนอกใจไม่ออกไปเที่ยวกับพวกญาติพี่น้องแล้วเวลาเราทำบุญเขาเขาก็อนุโมทนาด้วย” (เอกสารถอดเสียงหมายเลข ๔, หน้า ๑๒๘, บรรทัดที่ ๒๖-๓๑)	สามีเธอนับถือคริสต์แต่ไม่เคร่งศาสนาชอบเข้าวัดทำบุญตักบาตรไม่เจ้าชู้เป็นคนธรรมะธรรมโม เข้าใจวัฒนธรรมพุทธ

(๔) ทำการจัดกลุ่มข้อมูลโดยนำประโยคที่มีความหมายคล้ายกันมาจัดกลุ่มเป็นแต่ละประเด็นสำคัญ (theme clusters)^{๒๖} ดังตัวอย่างในตารางที่ ๓.๓

^{๒๖} ธรรมนันทิกา แจ่มส่วง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *คุณวุฒิพนธ์วิทยาศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

ตารางที่ ๓.๓ : การจัดกลุ่มประโยคที่มีความหมายที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน

ความหมายที่กำหนด (formulated meanings)	หมวดหมู่ (theme clusters)	แก่นสาระ (emergent theme)
• สามีของเธอรู้จักลักษณะของผู้หญิงไทยจากเพื่อนของเขาว่าผู้หญิงไทยเป็นแม่บ้าน แม่ศรีเรือนเอาใจใส่และดูแลครอบครัว • เธอไม่เคยรู้จักฝรั่งแต่เพราะบ้านหลังจะถูกยึดและพอกับแม่เป็นหนี้เธอจึงตัดสินใจแต่งงานกับชาวต่างชาติ • สามีของเธอเป็นคนดีนิสัยดีมีความรับผิดชอบ ทำงานเก่ง มีความซื่อสัตย์จริงใจ • เลือกรู้จักข้อดีของการมีสามีต่างชาติ เพราะเชื่อมั่นว่าเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับอนาคตตนเองและครอบครัว • สามีชวนไปทำงานด้วยกันที่ต่างประเทศ • มีปัญหาด้านการสื่อสารพยายามที่จะเรียนรู้ เพื่อที่จะได้สื่อสารกันให้เข้าใจ • แก้ปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์ • สามีของเธอเป็นคนดีเขาไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่ ธรรมะธรรมโม • เข้าใจวิถีประเพณีวัฒนธรรมของเราชอบทำบุญบริจาคเงินทุกครั้งชอบเข้าวัดทำบุญตักบาตร • กินอยู่ง่ายใช้ชีวิตและยอมรับวิถีประเพณีและวัฒนธรรม	คุณลักษณะของผู้หญิงไทย แรงผลักดันจากภายนอก (อิทธิพลของสังคมรอบตัว) ทัศนคติที่ดีต่อคู่สมรส มีเป้าหมายในการมีครอบครัวที่มั่นคง วางแผนอนาคตร่วมกัน ปรับตัวและแสวงหาความรู้ ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ความประพฤติของสามีดี ปรับตัวเข้ากับวิถีประเพณีท้องถิ่น	พบว่ามีการบูรณาการสร้างความมั่นคงของครอบครัวสตรีไทยที่สมรสกับชาวต่างชาติ

(๕) สร้างสรุปจากการเชื่อมโยงประเด็นสำคัญที่ได้แล้วนำข้อสรุปที่ได้มาขยายความเชื่อมโยงให้เห็นเป็นภาพรวมเขียนเป็นคำอธิบายโดยละเอียดโดยใช้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลมาเป็นตัวอย่างเพื่อแสดงว่าข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้

๓.๒.๖ จริยธรรมในการวิจัย^{๒๗}

หลักจริยธรรมในการทำวิจัย มี ๔ ประการ

(๑) ผู้วิจัยต้องได้รับหนังสือยินยอมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยก่อน

(๒) ผู้ยินยอมมีสิทธิที่จะพิจารณาเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

^{๒๗} ธรรมนันท์กาน้ำแจ้ว, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *คุณวุฒิพนธ์วิทยาศาสตร์คุณวุฒิบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

(๓) ไม่อนุญาตให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ทำวิจัย

(๔) ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยจะไม่ให้บุคคลภายนอกโครงการวิจัยนำไปใช้เพื่อการพาณิชย์หรือวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่ทางราชการ

หลักพื้นฐานของจริยธรรมในการทำวิจัย

(๑) หลีกเลี่ยงการมีอคติในผลการวิจัยรายงานการวิจัย/

(๒) ส่งเสริมการใช้ผลการวิจัยรายงานการวิจัยที่ไม่มีอคติ/

(๓) ส่งเสริมงานวิจัยให้เป็นสินค้าสาธารณะ

ในทางกลับกันประเด็นที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในการทำวิจัยในรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานสำหรับนักวิจัยนำไปใช้ปฏิบัติดังนี้

(๑) การเก็บข้อมูลและประมวลผลต้องทำด้วยความถูกต้อง

(๒) ใช้วิธีการศึกษาที่ตรงกับปัญหาที่จะทำวิจัย

(๓) การตีความข้อมูลต้องทำอย่างเหมาะสม

(๔) การรายงานผลการวิจัยต้องมีความถูกต้อง ไม่มีอคติหรือบิดเบือนข้อเท็จจริง

(๕) ต้องไม่เสนอผลการค้นพบจากข้อมูลที่ไม่ได้เก็บมาเพื่อการวิจัยดังกล่าว

(๖) ต้องไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือตกแต่งข้อมูลให้ต่างจากความเป็นจริง

จรรยาบรรณของนักวิจัย^{๒๘}

ประเทศไทยเพื่อเป็นแนวทางให้นักวิจัยยึดถือปฏิบัติคณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติได้กำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณนักวิจัยไว้ ๙ ประการสำหรับนักวิจัยทุกสาขา

(๑) นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ

(๒) นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำงานวิจัยตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย

(๓) นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำการวิจัย

(๔) นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย

(๕) นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย

(๖) นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิดโดยปราศจากอคติทุกขั้นตอนของการวิจัย

(๗) นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ

(๘) นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

(๙) นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมทุกระดับ

๓.๒.๗ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๑ พี่ (นามสมมติ) อายุ ๕๐ ปี พักอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ลักษณะภายนอกรูปร่างเล็กผิวดำผมยาวแก้วผมมวยดวงตาเรียวเล็กแววตามีประกายเธอมีบุคลิกท่าทางเป็นคนอึดอัดดีเป็นคนรักสวยรักงามภูมิฐานะอยู่จังหวัดบุรีรัมย์ สามีเป็นชาวอังกฤษอายุ ๕๐ ปี ใช้ชีวิตคู่กับสามีมา ๑๕ ปี แต่งงานและจดทะเบียนสมรสแล้ว

^{๒๘} ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง, “ประสบการณ์ของการเป็นครูผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู : การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา”, *คุษณินพนธ์วิทยาศาสตร์คุษณินบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๔).

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๒ ทิวเตอร์ (นามสมมติ) อายุ ๔๒ ปี พักอาศัยอยู่ในอำเภอพุทไธสง รูปร่างลักษณะภายนอกเป็นผู้หญิงรูปร่างท้วมผมสั้นผิวสีเหลืองดวงตาประกายมีบุคลิกท่าทางเป็นคนพูดฉะฉานตรงๆ พูดคุยแล้วเข้าใจภูมิลำเนาอยู่จังหวัดบุรีรัมย์ในวัยเด็กครอบครัวมีฐานะปานกลางมีบุตรชาย ๒ คน คนโตอายุ ๑๒ ปี คนน้องอายุ ๘ ปี เป็นคนชอบสอนลูกทิวเตอร์ตื่นนอนศึกษาหาความรู้และขยันทำงาน ปัจจุบันทิวเตอร์สอนภาษาอังกฤษที่บ้านมีสามีเป็นชาวอังกฤษ อายุ ๕๖ ปีใช้ชีวิตคู่กับสามีมา ๑๓ ปี แต่งงานจดทะเบียนสมรส

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๓ ดวง (นามสมมติ) อายุ ๔๘ ปี พักอาศัยอยู่ในอำเภอคูเมืองรูปร่างลักษณะภายนอกเป็นผู้หญิงรูปร่างท้วมผมยาวผิวสีดำนางดวงตาซื่อๆ มีบุคลิกท่าทางเป็นคนไม่ค่อยพูดแต่เมื่อพูดคุยแล้วเป็นคนชอบเล่าเรื่องภูมิลำเนาอยู่จังหวัดบุรีรัมย์ในวัยเด็กครอบครัวมีฐานะยากจนจึงตื่นนอนทำงานตั้งแต่วัยเด็กสามีเป็นชาวเนเธอร์แลนด์รัฐโนเมเกนมีอายุ ๕๙ ปีใช้ชีวิตคู่กับสามีมา ๑๗ ปีไม่แต่งงานและไม่จดทะเบียนสมรส

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๔ จำปี (นามสมมติ) อายุ ๕๐ ปี พักอาศัยอยู่ในอำเภอคูเมืองลักษณะภายนอกรูปร่างท้วมผิวคล้ำผมยาวดวงตาเล็กแววตาไม่มีประกายเธอมีบุคลิกท่าทางเป็นคนอหังการดีเป็นคนรักสวยรักงามไม่ค่อยพูดภูมิลำเนาอยู่จังหวัดบุรีรัมย์สามีเป็นชาวเบลเยียมอายุ ๗๕ ปี ใช้ชีวิตคู่กับสามีมา ๑๗ ปี แต่งงานและไม่จดทะเบียนสมรส

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๕ ณี (นามสมมติ) อายุ ๔๐ ปี พักอาศัยอยู่ในอำเภอคูเมืองลักษณะภายนอก รูปร่างท้วมผิวขาวผมสั้นดวงตาเล็กแววตามีประกายเธอมีบุคลิกท่าทางเป็นคนอหังการดีเป็นคนรักสวยรักงามภูมิลำเนาอยู่จังหวัดบุรีรัมย์สามีเป็นชาวเยอรมันเมืองไบร์อันอายุ ๖๐ ปี ใช้ชีวิตคู่กับสามีมา ๑๘ ปี แต่งงานไม่ได้จดทะเบียน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ ๖ พลอย (นามสมมติ) อายุ ๕๐ ปี พักอาศัยอยู่ในอำเภอคูเมืองลักษณะภายนอกรูปร่างท้วมผิวขาวผมยาวดวงตาเรียวเล็กแววตามีไม่ค่อยประกายเธอมีบุคลิกท่าทางเป็นคน อหังการดีเป็นคนรักสวยรักงามชอบทำบุญภูมิลำเนาอยู่จังหวัดบุรีรัมย์สามีเป็นชาวสวิสเซอร์แลนด์เมืองอินเตอร์นูน อายุ ๖๔ ปี ใช้ชีวิตคู่กับสามีมา ๘ ปี แต่งงานไม่ได้จดทะเบียน